

PEP SUBIRÓS, DEL RADICALISME A LA SOCIALDEMOCRÀCIA

«No crec que el nacionalisme sigui vàlid»

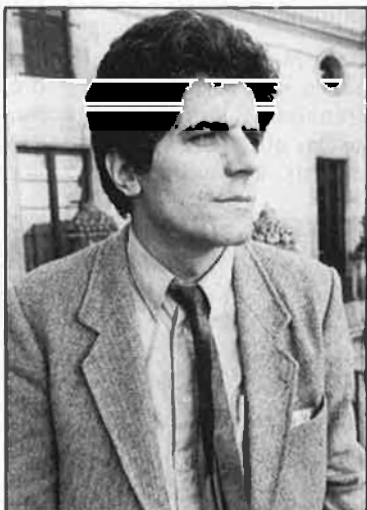
Pep Subirós acostuma a aixecar butllofes quan parla i escriu. Diu el que pensa i no s'està de criticar durament allò que no li agrada. Subirós, que té un passat esquerrà, és avui un dels responsables de la gestió cultural de l'Ajuntament de Barcelona. La cultura, el nacionalisme i el pujolisme són els temes tractats en aquesta entrevista.

Miquel Porta Perales

Pep Subirós participà en diversos moviments radicals dels 60 i 70 i fou director de revistes d'esquerra com *Transició* i *El Viejo Topo*. Professor de Filosofia a la Universitat Autònoma de Barcelona durant set anys (1972-1979), Subirós és autor de llibres com ara *Debate sobre eurocomunismo, Franquismo y lucha de clases* i *Mites i raons de la Modernitat*. En el darrer cartipàs municipal de l'Ajuntament de Barcelona ocupà el càrrec de coordinador de l'Àrea de Cultura, càrrec del qual va dimitir. En l'actualitat Subirós és codirector de la revista *Saber* i assessor per Afers Culturals de l'alcaldia de Barcelona.

—Comencem amb una pregunta que em sembla poc menys que obligada. *¿Què fa un home de passat esquerrà treballant en un palau de la socialdemocràcia? ¿S'ha transformat en funcionari del sistema?*

—Jo no sóc funcionari. Tinc un càrrec de confiança de l'alcaldia de Barcelona, càrrec que puc deixar de tenir en qualsevol moment. Jo tinc molt clar que aquest càrrec no és vitalici, i crec que en el futur aquesta etapa es clourà, perquè els meus interessos són molt diversos. Espero reincorporar-me, més tard o més d'hora, a un treball més de reflexió i de creació intel·lectuals molt diferent al treball de gestió que ara duc a terme. Quant a la relació entre un passat esquerrà i un present socialdemòcrata, no tinc cap problema en reconèixer-ho. Les condicions històriques han canviat substancialment, i el

en profunditat.

—*Possiblement devia tenir raó Havemann quan deia que per ser un bon socialdemòcrata calia haver estat revolucionari a la joventut.*

—Jo tinc 40 anys... i les actituds subjectives es van temperant. En el meu cas puc dir que l'edat i l'experiència m'han dut a una més gran complexitat a l'hora de percebre la realitat. En etapes més joves és molt fàcil establir oposicions simples, però en la mesura en què hi ha enriquiment de la percepció de la realitat vas introduint d'altres factors i veus que les oposicions són complexes. En el fons es tracta d'un procés de maduració intel·lectual, de no quedar-se ancorat en uns esquemes inicials, cosa que moltes vegades vol dir una menor radicalitat pràctica.

—*El que diu ho comprenc. Malgrat tot, s'ha dit que, a la pràctica, hi ha molts ex-esquerrans que només busquen trepar i grimpar dins les institucions.*

—Em sembla absurd intentar rebatre això. És qüestió de mirar l'actualitat, el currículum i l'evolució de cadascú, i sobretot és qüestió de mirar la feina que cadascú fa en els diferents

llocs on està. Es tracta d'analitzar si de les diferents coses que un va fent se'n deriven o no resultats interessants. En qualsevol cas, jo no vull fer carrera política, sols intento estar en llocs en què crec que es pot fer una feina interessant.

—*A l'actualitat vostè no milita a cap partit.*

—No, no tinc cap carnet.

—*S'ha dit que alguns dels problemes que ha tingut provenen del fet de no tenir el carnet del PSC.*

—No ho crec.

—*També s'ha dit que vostè es va incorporar a l'Àrea de Cultura en virtut de l'amistat personal amb Pasqual Maragall.*

—Jo espero estar aquí no en virtut d'una amistat, sinó en virtut d'una certa experiència i d'una certa qualificació professional. És cert que en la mesura en què he treballat a la Universitat Autònoma al mateix temps que hi treballaven Pasqual Maragall, Narcís Serra, Josep Maria Vergara, Martín Tovar i altra gent que avui ocupa llocs de responsabilitat al PSC, s'estableixen llaços d'amistat, però a l'Ajuntament de Barcelona les coses no funcionen en virtut d'amistat, sinó en virtut d'expectatives de rendiment professional. Evidentment, i no ho negaré pas, ha d'existir també una certa sintonia política per ocupar un càrrec de confiança.

—*Pensar ampliar la sintonia fins arribar a treure's el carnet PSC.*

—Jo sóc de Figueres, de l'Empordà, i allà hi ha una tradició d'una mena d'anarquisme visceral de la qual jo he mamat. De totes maneres, no descarto estar organitzat en un partit, com fa temps ja vaig estar-ho, però ara no veig que la meva militància en un partit pugui donar lloc a una feina més productiva.

—*Parlant de la seva feina, ¿què va passar exactament a l'Àrea de Cultu-*

ra entre el senyor Martínez Fraile i vostè?

—Tot allò que té a veure amb el treball en equip exigeix uns mínims de sintonia professional, i en aquest cas això no s'acabava d'acomplir. I sense fer d'això cap mena de drama, jo vaig demanar la meua substitució a l'alcalde, i ell ho va comprendre i va acceptar.

—*Es va dir que vostè era poc dialogant, que era una mena de comissari cultural que volia imposar els seus criteris a tothom.*

—Sempre és difícil jutjar-se un mateix... la gent que em coneix sap que sóc perfectament dialogant i conciliador. També és cert que sóc molt exigent amb el treball, ho sóc amb mi mateix i amb la gent que treballa amb mi, en especial si treballa sota la meua responsabilitat. No és un problema de diàleg, sinó de rigor, crec.

—*Potser els problemes que van tenir lloc dins l'Àrea no eren més que una lluita pel poder.*

—¿Vostè ho creu, això?

—*Bé, vostè va dimitir com a coordinador, però continua com a assessor. Sembla que no han canviat moltes coses.*

—Hi ha una diferència substancial. El coordinador és el director tècnic de l'Àrea de Cultura i responsable executiu de la política que s'aplica, és el responsable directe de la gestió de la política cultural. El càrrec d'assessor no és ni de gestió ni d'execució, sinó de col·laboració en el disseny d'alguns projectes, en especial d'aquells que l'alcalde proposa que s'enduguin.

—*Algú podria pensar que són massa càrrecs, ¿què és el que, en concret, fa vostè?*

—Fonamentalment treballo en tot el que es relaciona amb el món de l'art i la creació contemporània i, més en especial, m'encarrego de la intervenció de l'ajuntament en la Fundació Museu d'Art Contemporani, en la Fundació Miró, la Fundació Tàpies, etc. També treballo molt estretament amb l'Institut d'Humanitats, com en el projecte d'Olimpíada Cultural.

—*Sembla que el seu càrrec depèn directament de l'alcalde.*

—Estic adscrit a l'alcaldia, però en la mesura en què sóc assessor en matèria cultural hi ha una col·laboració estreta amb el coordinador de l'Àrea.

—*Algú ha dit que vostè era el Jack Lang de Pasqual Maragall.*

—Ha, ha, ha. Es diuen moltes coses... em sorprèn el safareig que es fa a Catalunya amb els temes culturals... segur que interessen a molt poca gent. A mi em sembla que la poca reflexió

DOMÈNEC UMBERT

«Que se'm compari amb Jack Lang em sembla simpàtic, però és impropedent».

i seriositat que hi ha en les anàlisis i els projectes culturals que es fan se substitueixen per una atenció preferent en els aspectes de safareig i de baixa volada. Que se'm compari amb Jack Lang em sembla simpàtic, però és impropedent.

—*Parlem de nacionalisme. Vostè té una fama d'espanyolista i d'anticatalanista que déu n'hi do...*

—Em sembla raonable que es puguin valorar algunes de les meves posicions i dels meus escrits com antinacionalistes, he escrit efectivament coses que justifiquen això. Jo crec que en el seu conjunt les posicions teòriques i polítiques nacionalistes són negatives per a un projecte general d'esquerres. Equivocadament o no, aquesta és la meua opinió. D'aquí a passar a dir que tinc posicions espanyolistes o anticata-

lanistes em sembla una injustícia total. En els diferents escrits on manifesto una posició crítica envers el nacionalisme, aquesta crítica ha anat tant o més contra el nacionalisme espanyol que contra el català. És més, també he escrit que des d'un punt de vista històric, i en termes relatius, el nacionalisme català ha jugat un paper modern i progressista en la història d'Espanya. Crec que, en termes comparatius, el nacionalisme català ha suposat un pas endavant en la lluita per una més gran democràcia a Espanya, mentre que el nacionalisme espanyol ha estat totalment regressiu.

—*El que no negarà és que critica molt durament Jordi Pujol. El qualifica de «desastre», de quasi feixista, etc.*

—Això és una altra cosa. Jo crec que

TRES I QUATRE

LA UNITAT

124

125

126

L'ESTEL
3. MISTER EVASIO
Blai Bonet

ROBERT I. BURNS

Premi internacional RAMON LLULL

JAUME I I ELS VALENCIANS
DEL SEGLE XIII.

COLONIALISME MEDIEVAL.

el govern de Convergència, i en especial l'estil polític de Jordi Pujol, és summament negatiu. I també és cert que aquest estil summament negatiu es legitima amb un discurs nacionalista català.

—Però, dir que Jordi Pujol és quasi feixista...

—Això són lectures interessades i tendencioses dels meus escrits. He dit que hi ha una analogia aparent amb el feixisme que després resulta que no funciona. En Jordi Pujol hi ha una apel·lació al valor de la pàtria que ha estat utilitzada pels règims feixistes; hi ha un estil personalista que —per dir-ho així— apel·la a les baixes passions i a les adhesions incondicionals, cosa que també ha estat utilitzat pels règims feixistes. Però, en canvi, és evident que històricament Jordi Pujol i el catalanisme han estat un element de lluita antifranquista, un element de lluita democràtica.

I per tot això no es pot parlar de feixisme. Miri, el que jo dic és que el pujolisme està fent d'aquest país nostre un país petit i mesquí, i que està empresonat en una lògica de miopia històrica que en lloc de fer possible una afirmació social i cultural catalana que es projecti cap el futur, es tanca en unes actituds de defensa d'una mena de cultura antropològica, d'una mena de cultura que es delimita per tenir un adversari, més que no per tenir un projecte propi. I crec que això és un desastre.

—Però, «l'adversari» sembla que sí que existeix.

—Jo, això, ho he escrit com 13 vegades. La gran coartada real, no ideològica, del pujolisme són els reflexos i les pràctiques centralistes que es mantenen en el govern espanyol. Històries passades com les de TV3, LOAPA, etc., donen peu, alimenten i justifiquen en part el discurs de Pujol. Però, això no vol dir que la política centralista sigui anticatalana; és anticatalana, antigallega, antimurciana, etc. I per tot això no crec que la solució sigui una afirmació nacionalista perifèrica, sinó una exigència de rigor i de conseqüència democràtiques. Em sembla correcte apuntar cap a una perspectiva federalista conseqüent de l'estat, però no cap a una multiplicació dels nacionalismes perifèrics enfrontats al nacionalisme central.

—Vostè, per mantenir aquestes opinions, ha estat molt durament criticat. Se l'ha titllat de «demagog», de «simplicisme terrible», etc.

—És que he criticat certs tabús com el nacionalisme. No crec que el nacionalisme sigui vàlid, dubto que el nacio-

nalisme sigui l'univers teòric i polític que ens pugui portar cap a una situació social i cultural més justa i avançada. Crec que els representants del nacionalisme que són al poder a Catalunya estan sent un element negatiu per la història d'aquest país. I dir això és una cosa que aixeca butllofes.

—El seu to acostuma a ser molt dur.

—Reconec que utilitzo adjectius durs, però m'agradaria que es discutís si l'argumentació és o no és correcta. I vull afegir que els adjectius durs que jo utilitzo no són res comparats amb les coses que fa anys s'estan dient de tothom que no combrega amb el pujolisme. Si llegim declaracions de persones molt destacades de Convergència (des de Jordi Pujol fins a Miquel Roca), i si llegim els butlletins que anònimament circulen sobre persones i polítiques, veurem que, en comparació, la meua parla és angelical.

—Bé, tornem a canviar de tema. Vostè abans acostumava a escriure bastant, ara sembla que ha emmudit.

—En aquests últims tres anys, i sense bromes, he estat treballant 24 hores al dia en feines de gestió cultural, i això t'enriqueix molt, però et paralitza el discurs escrit. De totes maneres, estic recollint material, i us amenaço amb algun llibre per d'aquí a no massa.

—I el projecte de gestió, ¿què serà l'Olimpiada Cultural?

—L'Olimpiada Cultural —els responsables de la qual són Josep Maria Castellet i Margarida Obiols— és un programa de 4 anys que va de 1988 a 1992, i que pretén reforçar les grans línies de política cultural que ja existeixen.

—¿Quin serà el lloc del català? ¿Quina serà la imatge de Catalunya que es «vendrà»?

—El català serà una de les quatre llengües oficials. Per primera vegada a la història el català serà conegut arreu del món, i serà l'ocasió en què el català esdevindrà universal. A la programació cultural l'aportació de la cultura catalana serà la més important, però també s'inclouran les millors expressions d'altres cultures. Si hi ha una oportunitat històrica perquè la cultura catalana sigui coneguda i s'enriqueixi, és aquesta.

—¿Serà la cultura el pa que acompanyarà el circ que, vulguem o no, representarà tota Olimpiada?

—La nostra intenció és que no sigui així. No ens limitarem a fer bon circ durant els Jocs Olímpics, intentarem que el projecte Barcelona 92 sigui el pretext perquè durant 4 anys puguem dur a terme una activitat cultural valuososa per ella mateixa. □